

La frase del dia

“La justícia és independent a Bèlgica”

Charles Michel, PRIMER MINISTRE BELGA

Tribuna

Juan-José López Burniol. Notari

Maig, 1968

No fou tan sols a la Sorbona o a Nanterre. El terratrèmol es va sentir a tot el món del benestar, més ben dit, a tot el món occidental, el món dels blancs, a Europa i a Estats Units, “l'Europa sense catedrals”, que va dir un poeta. A la resta del món prou en tenien amb sobreviure o refer-se. Després de la victòria sobre el feixisme (1945), i un cop continguda l'amenaça comunista (exagerada deliberadament), les democràcies capitalistes van entrar en una etapa de plenitud i es pensaren que aquesta era per sempre. No van parlar mai del final de la història, com va fer Francis Fukuyama mig segle després, però tan se val: van creure que la feina principal ja estava feta i que, a partir de llavors, tot consistiria a anar repartint els beneficis entre tots aquells que acceptessin les regles de joc i no enredessin gaire. Però la paraula *sempre* no existeix en política.

ÉS CERT QUE EL SISTEMA havia multiplicat el comerç i el consum, el treball i el benestar. Els indicadors mesuraven aquest benestar. Els avenços assolits en l'extensió de l'educació, en la ciència, en la carrera espacial, en els transports i les comunicacions, definien un món molt diferent al d'abans de la guerra. I la gent que havia viscut l'horror de la batalla i la misèria de la postguerra estava disposada a gaudir dels bens materials i a oblidar-se de les penúries passades i, fins i tot, dels ideals que els havien portat a la victòria de 1945. Una gran classe mitjana va multiplicar la despesa familiar; l'excedent destinat al consum es disparà; sorgiren noves necessitats abans mai sentides; i van aparèixer nous estímuls per a l'oci i la cultura de masses. Els anys seixanta foren per al primer món, fins 1968, una *belle époque* més ampla i profunda que qualsevol altra. Però, de sobte, va esclatar la protesta.

A ESTATS UNITS, va encarnar-se en la rebel·lió antimilitarista provocada per la guerra de Vietnam. Al Barri Llatí de París, va cobrar cos en la contestació anti-autoritària. I a Praga, va fer somniar en una *primavera* impossible. Els intel·lectuals i la nova generació euroamericana van començar a rebutjar aquesta societat opulenta, el consumisme, el desenvolupisme industrial i el malbaratament d'uns recursos aconseguits mitjançant un doble espoli: de classes en l'àmbit intern, i del sud pel nord en l'in-

“La revolta juvenil de 1968 va qüestionar l'autoritarisme dominant a les societats vencedores del feixisme, que, paradoxalment, omplien la vida quotidiana de repressions i tabús socials i sexuals

ternacional. Chomsky, Galbraith, Sartre i Marcuse van donar forma a aquesta protesta, denunciant una societat brillant en aparença però autoritària en el fons. I els joves van fer seva aquesta protesta, polititzant així una rebel·lia juvenil i estètica que s'havia donat moltes altres vegades. Però aquest cop era diferent: constituïa el rebuig d'una situació social que els instal·lats consideraven immillorable i, per tant, immòbil.

UN DELS TRETS FONAMENTALS d'aquesta revolta juvenil de 1968 és que va ampliar el concepte de *problema social*, fins llavors limitat a la qüestió social i a la lluita de classes. A partir de 1968, la problemàtica social inclou també la reivindicació feminista, la lluita contra la segregació racial, la desigualtat planetària, la preocupació pel medi ambient, l'antimilitarisme, el moviment antinuclear, la reivindicació homosexual i altres... I, al mateix temps, va qüestionar l'autoritarisme dominant a les societats vencedores del feixisme, que, paradoxalment, omplien la vida quotidiana de repressions i tabús socials i sexuals.

EL NOVEMBRE DE 1968, William Burroughs escrivia a *Esquire*: “La rebel·lió dels joves és un fenomen mundial que no s'ha vist mai abans a la història. Jo no crec que es calmin als trenta, tal i com a la classe dirigent li agradaria fer-nos creure. Milions de joves a tot el món estan fins als nassos d'una autoritat frívola i indigna que actua segons un programa farcit de disbarats.” Potser era així, però el novembre del mateix any 1968 Richard Nixon va ser escollit president d'Estats Units; i una enquesta de Gallup deia que el 51% dels nord-americans pensava que seria un bon president i un sis per cent esperava que fos genial. En qualsevol cas, la llavor de la revolta estava llançada.

De set en set

Josep Maria Casasús

Idioma clar

Ho va publicar el 1970, a ABC, qui havia estat director de la Real Academia de la Lengua Española, l'andalús José María Pemán: “*Hablar o leer o aprender el catalán es un hecho simplicísimo. Se trata de beber un vaso de agua clara.*” Deia que a Espanya tothom hauria d'entendre i respectar, si més no, el català. Les escoles espanyoles caldria que adoctrinessin amb aquesta idea de Pemán. El seu no era ni és un cas aïllat. Les persones cultes de Castella, Andalusia, Galícia i Catalunya poden escoltar i llegir qualsevol idioma romànic. En realitat, castellà, català, gallec, italià, portuguès i francès

A Espanya tothom hauria d'entendre i respectar, si més no, el català

són dialectes del llatí. També ara gent d'arreu d'Espanya pensa com Pemán. Hi ha acadèmics catalans que ho experimenten amb tenacitat. Un d'ells és Josep Maria Figueres, professor d'història del periodisme a la UAB. Amb confiança heroica neda sovint en aigües hostils al català. No fa cas del parer d'amics escèptics. Pensa que sempre hi ha a Espanya persones intel·ligents i honrades que aprecien el nostre idioma. Ho ha constatat ara en aconseguir que un tribunal contenciós administratiu rectificqués la resolució d'una comissió ministerial que no li va valorar un llibre en català. Ja ho havia viscut fa anys quan un lletrat del *Ministerio* va remarcar que podia expressar-se en català en les oposicions per accedir al cos de professors universitaris. Gràcies a vogadors intrèpids en mars inhòspites com Figueres, hi ha funcionaris espanyols que saben beure l'aigua clara catalana que receptava Pemán.

Sísif

Jordi Soler

